

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

Hotărârea nr. 719
Din 29.09.2021

Dosar nr: 995/2020
Sesizare nr: 7925/11.12.2020
Petent:
Reclamat:

Obiect: Îngrădirea dreptului la servicii. Refuzul reclamatului de a dispune subtraversarea canalizării până la limita proprietății petentului, în aceleași condiții ca pentru toți locuitorii de pe stradă. Petentul susține că refuzul primarului are la bază criteriul politic, respectiv neimplicarea acestuia în campania electorală a reclamatului pentru funcția de primar. Astfel, petentul susține că reclamatul îi răspundea, cu fiecare ocazie, *“dacă nu ai vrut să faci parte din echipă....”*.

I. Numele, domiciliul și sediul părților

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al petentului:

1.

Numele și sediul/domiciliul procedural ales al reclamatului:

2.

II. Citarea părților

3. Având în vedere contextul evoluției epidemiologice determinate de răspândirea virusului SARS-CoV-2, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a informat părțile cu privire la faptul că au posibilitatea de a trimite punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, cu acordul acestora;

4. Procedură îndeplinită.

5. În ceea ce privește probele, pe care petentul susține că le depune la dosar, respectiv filmuțe din care reies apropourile legate de criteriul politic, acestea nu există în e-mail-ul trimis de petent.

III. Susținerea părților

Susținerea petentului

6. Petentul susține că Primăria a considerat necesar să ajute cetățenii comunei prin realizarea unei subtraversări din bani publici. Practic, această subtraversare ajută cetățenii să se lege mai ușor la țeava principală de canalizare, care se află pe o parte a drumului comunal.

Potentul susține că a mers la Primărie să se intereseze de aceste lucrări pentru a putea beneficia și el de racordare, însă, de fiecare data, reclamatul, în calitate de primar, i-a replicat direct ori indirect, că nu va beneficia întrucât a refuzat să intre în echipa sa de campanie electorală. Astfel, petentul susține că reclamatul îi răspundea cu fiecare ocazie *“dacă nu ai vrut să faci parte din echipă.....”*.

Potentul arată că subtraversarea pentru zona în care locuiește trebuie făcută cumva în diagonal, deoarece perpendicular nu este tehnic posibil, în stânga casei, undeva la o distanță de 25-30 m, este un puț care are niște pompe, iar țeava care trece prin fața curții sale are presiune și nu se poate realiza acordul la ea.

7. De asemenea, petentul susține că a încercat de multe ori să vorbească cu reclamatul despre acest fapt, însă acesta din urmă nu i-a mai răspuns nici la telefon, nici la mesaje.

8. Având în vedere aspectele sesizate, petentul susține că reclamatul a săvârșit o discriminare în momentul în care 99,99% din locuitorii străzii au beneficiat de acea subtraversare, iar el nu, doar pentru că are o altă opțiune politică.

În consecință, petentul solicită constatarea și sancționarea reclamatului pentru încălcarea prevederilor OG. Nr. 137/2000, modificată.

Suștinerea reclamatului

9. Ca și aspecte procedurale, reclamatul susține că filmulețele pe care le invocă petentul, dacă există, sunt realizate ilegal, fără acordul acestuia.

10. Pe fondul plângerii, reclamatul susține că afirmațiile redade de petent, respectiv: *“am văzut cu ochii mei faptul că anumite persoane au fost racordate direct la canalizare”, „am ajuns la Primărie, mă întâlnesc cu domnul Ion, care mă amână din nou spunând că verifică proiectul...”*, nu au susținere și bază reală.

În acest sens, reclamatul arată că petentul nu a făcut niciodată, deși i s-a solicitat, o adresă prin care să ceară să fie informat despre proiectul în cauză. Mai mult, reclamatul susține că petentul l-a hărțuit prin faptul că îl suna și îi dădea mesaje.

11. Reclamatul susține că petentul a fost racordat la rețeaua de canalizare menajeră, la conducta existentă din str. Malului-Lazuri, comuna Comișani, cu respectarea Proiectului tehnic și a detaliilor de execuție.

Reclamatul susține că subtraversarea în zona unde domiciliază petentul, respectiv la numărul 97A, pe strada Malului, satul Lazuri, comuna Comișani, județul Dambovită s-a făcut pe diagonală, la distanță de proprietate, conform coordonatelor marcate în anexa 6, a proiectului nr.7320, emis de SC DHY MANAGEMENT SOLUTION SRL.

De la racordul de canalizare existent, conform proiectului de execuție, la limita de proprietate a petentului, acesta are obligația executării lucrării, cu firma autorizată, pe cheltuiela proprie.

Reclamatul arată că lucrarea nu s-a executat numai la locația de domiciliu a petentului, aceasta a avut ca obiect o lungime totală a racordurilor de 225 ml, pe toată strada Malului.

În baza contractului de lucrări nr. 856/26.11.2020, firma prestatoare SC DHY

MANAGEMENT SOLUTION SRL a realizat obiectul contractului în termenul stipulat, respectând toate condițiile contractuale.

12. Reclamatul susține că prioritatea executării lucrărilor de record canalizare s-a stabilit în funcție de proiect, raportat la configurația stradală, și nu în funcție de solicitările locatarilor străzii.

Prin urmare, reclamatul susține că, pentru executarea lucrărilor „Racorduri canalizare menajeră la rețeaua existentă din strada Malului, sat Lazuri, comuna Comișani, s-a emis autorizația de construire nr. 48/15.12.2020, înregistrată sub nr.9040/15.12.2020, de către Primăria Comișani, iar la data de 30.12.2020 s-a încheiat procesul verbal de recepție 9385/30.12.2020 de către Comisia de recepție.

13. Având în vedere cele de mai sus, reclamatul susține că nu a săvârșit nicio faptă de discriminare împotriva petentului și solicită CNCD respingerea plângerii ca neîntemeiată.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

14. Constituția României:

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** *”(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.
(2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)”*
- **Art. 52 Dreptul persoanei vătămate de o autoritate publică** *”(1) Persoana vătămată într-un drept al său ori într-un interes legitim, de o autoritate publică, printr-un act administrativ sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri, este îndreptățită să obțină recunoașterea dreptului pretins sau a interesului legitim, anularea actului și repararea pagubei.
(2) Condițiile și limitele exercitării acestui drept se stabilesc prin lege organică. (...)”*
- **Art. 53 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți**
*”(1) Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.
(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.”*

15. O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

– **Articolul 2 alin. 1:** ”Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

- **Articolul 10 lit h):** “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: **(h)** refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități

Principiile de analiză

16. Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale”. Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, tratamentul juridic nu poate fi decât **diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

17. Prin urmare, se poate vorbi de o posibilă **discriminare directă** în condițiile în care o persoană este tratată în mod nefavorabil, prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară, iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „criteriului protejat”.

18. Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- **existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;**
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la speță

19. Articolul 10 din OG nr. 137/2000 - Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin:

h) refuzarea acordării pentru o persoană sau un grup de persoane a unor drepturi sau facilități

20. În fapt, Colegiul director reține imposibilitatea realizării unei subtraversări la rețeaua de canalizare până la limita proprietății petentului, în aceleași condiții ca și pentru ceilalți locuitorii de pe stradă. În ceea ce privește criteriul invocat de petent (politic) și legătura de cauzalitate dintre acest criteriu și faptă, Colegiul director urmează să analizeze petiția sub aspectul incidenței preverilor art. 2 din O.G. nr. 137/2000.

21. Astfel, în drept, Colegiul director se raportează la art. 2 din OG nr. 137/2000, potrivit căruia, în situația persoanelor tratate diferit, tratamentul în speță este datorat apartenenței lor la unul dintre criteriile prevăzute în textul de lege (art. 2 alin.1 din O.G. nr.137/2000, republicată). Un aspect definitoriu al discriminării îl constituie faptul că diferența de tratament este bazată pe o caracteristică, respectiv un criteriu interzis. Ca atare, tratamentul aplicat trebuie să fie diferit de cel care a fost sau ar fi aplicabil unei persoane dintr-un grup relevant în circumstanțe similare sau comparabile. Ori, discriminarea directă presupune atingerea adusă beneficiului unui drept al persoanei discriminate tocmai datorită apartenenței acesteia la un grup (de exemplu, origine rasială sau etnică, religie etc.) sau al unei caracteristici individuale (dizabilitate, gen, vârstă, boală cronică etc.). Din acest punct de vedere, discriminarea directă presupune o legătură de cauzalitate identificabilă între actul sau faptul diferențierii și apartenența la una dintre caracteristicile sau la unul dintre criteriile cuprinse în norma juridică și individualizate în cazul persoanei care este supusă discriminării. Această legătură de cauzalitate reiese din definiția cuprinsă în Art. 2 alin. 1 al Ordonanței 137/2000, în particular, prin utilizarea sintagmei „pe bază de”, dispunând că prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință „pe bază de (...)”. **Legătura de cauzalitate presupune considerarea motivului sau a motivelor care au stat la baza actelor aplicate în cauzele de discriminare (tratamentul diferențiat) și impun a analiza dacă un criteriu interzis (origine rasială sau etnică, vârstă, dizabilitate, sex, religie, convingeri etc.) invocat de reclamant (petent) constituie un factor relevant sau determinant în acțiunea sau inacțiunea imputată părții reclamante (pârâtului).**

22. Curtea Europeană de Justiție a arătat că în cazurile de discriminare, în situația în care persoana care se consideră discriminată ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe sau indirecte pe baza unui criteriu interzis, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină persoanei acuzate de discriminare, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, reclamatul (pârâtul) ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat persoanei care se consideră

discriminată este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe baza unui criteriu interzis.

23. De asemenea, pentru a ne situa în domeniul de aplicare al art.2, alin.1 deosebirea, excluderea restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre **criteriile** prevăzute de către art. 2, alin. 1, și trebuie să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat anterior.

24. Raportat la cele de mai sus, Colegiul director trebuie să analizeze dacă reclamatul, în calitate de primar, a avut un comportament discriminatoriu față de petent pe criteriul invocat de acesta. Altfel spus, Colegiul director trebuie să stabilească dacă imposibilitatea realizării unei subtraversări la rețeaua de canalizare a străzii până la limita proprietății petentului a fost cauzată de faptul că acesta a refuzat să facă campanie electorală pentru reclamat la legerile locale.

Din susținerile părților și din documentele anexate, Colegiul director reține că subtraversarea în zona unde domiciliază petentul, respectiv la numărul 97A pe strada Malului, s-a făcut pe diagonală, la distanța de proprietate, conform coordonatelor marcate în anexa 6, a proiectului nr.7320, emis de SC DHY MANAGEMENT SOLUTION SRL. Practic, de la racordul de canalizare existent, conform proiectului de execuție, la limita de proprietate a petentului, acesta are obligația executării lucrării, cu firma autorizată, pe cheltuiala proprie.

Sub aspectul chestiunilor tehnice cuprinse în contractul de lucrări, Colegiul director precizează că ia act de susținerile reclamatului, întrucât nu are competența profesională de a analiza dacă măsurătorile au fost făcute corect ori cu precizia cerută de petent.

În acest sens, Colegiul director reține că, inclusiv petentul admite în descrierea petiției că subtraversarea pentru zona în care locuiește trebuie făcută cumva în diagonală, întrucât tehnic nefiind posibil deoarece, în stânga casei, undeva la o distanță de 25-30 m, este un puț care are niște pompe, iar țeava care trece prin fața curții sale are presiune și nu se poate realiza racordul la ea.

24. Astfel, Colegiul director reține că nu se întrunesc elementele unei fapte de discriminare, din lipsă de legătură de cauzalitate între criteriul politic și faptă. Din susțineri și din documetele depuse la dosar nu se poate reține că lucrărea de subtraversare la limita proprietății petentului a fost împiedicată de către reclamat pentru că petentul nu l-a fost ajutat ori sprijinit în campania electorală pentru funcția de primar. Mai mult, Colegiul director reține că afirmația *“dacă nu ai vrut să faci parte din echipă....”*, nu este probată de petent.

25. Având în vedere cele de mai sus, raportul de cauzalitate între fapta imputată și criteriile mai sus invocate **nu poate fi reținut**, în sensul art. 2 alin.1, art. 2 alin.3 sau art. 2 alin.5 din O.G. nr. 137/2000 republicată. Or, astfel cum a statuat și Înalta Curte de Casație și Justiție „O.G. nr. 137/2000 analizează fapte de discriminare care prin criteriile mai sus anunțate (n.n. art. 2 alin.1) se diferențiază de fapte care sunt de natură să producă aceleași consecințe, dar intră sub incidența altor acte normative” (A se vedea Decizia nr. 1530 din 19 martie 2009, Înalta Curte de Casație și Justiție).

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Aspectele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale discriminării, astfel cum este definită în art. 2 alin.1 din O.G. nr. 137/2000 republicată, lipsă legătură de cauzalitate între criteriul invocat și faptă sesizată;
2. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita:

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 29.09.2021 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DIACONU ADRIAN- Membru, GRAMA HORIA – Membru, HALLER ISTVÁN – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, MOȚA MARIA – Membru, OLTEANU CĂTĂLINA – Membru, POPA CLAUDIA - Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 din 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiului director,
Președinte CNCD**

Data redactării: 05.10.2021

Redactat și motivat de A.P.G. și H.G

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit

O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.

